

Všeobecné encyklopedie

Encyclopaedia Britannica

- 1. vyd. 1768–71, poslední vyd. 2002 (32 sv.) v KNAV a RC NK, u nás jen vyd. 1947 (a jen do R), ale poslední vydání máme na CD
- 1–12 *Micropaedia*: krátké články bez autora a bibliografie ve stylu české encyklopedie *Universum*; použitelné pro rychlou informaci, ne pro akademickou práci
- 13–29 *Macropaedia*: dlouhé články o hlavních tématech; iniciály autora a bibliografie (většinou jen anglosaská literatura)
- 30–31 *Index*
- 32 *Propaedia* – „topical guide“, tj. obdoba systematického katalogu (XIII = Religion)

Encyclopaedia Universalis

- 1. vyd. 1968–75, u nás poslední vyd. 2002 (ale řada hesel převzata z 1. vyd.)
- 1–23 *Corpus*: dlouhá, podrobná hesla od špičkových odborníků, skvělá bibliografie
- 24: Země světa; 25–8: kombinace předmětového rejstříku a slovníku jmen, která nemají heslo v *Corpusu* (je to proto, že v *Corpusu* nejsou krátká hesla, nýbrž jen delší, syntetické články); od těchto svazků je třeba začít

Brockhaus Encyklopädie

- poslední vyd. z konce 90. let (SVP NK), u nás vyd. ze 30. let
- nemá předmětový rejstřík (náš nemá žádný, nový má rejstřík jmen), ale má hodně malých hesel s křížovými odkazy
- hesla neautorizována, bibliografie jen občas (zejm. německá)

Ottův slovník naučný (1888–1909, 28. sv.)

- Nemá rejstřík, neuvádí bibliografie

Universum: Všeobecná encyklopedie (2000–2001, 10. sv.)

- Hesla uspořádána dle *Das Bertelsmann Lexikon*; zčásti přeložena, mnohá původní česká

Atlasy

The National Geographic Atlas of the World

Barrington Atlas of the Greek and Roman World

- Pokrývá celý antický svět od Irska po Západní Indii
- Vytvořen dle archeologických údajů: na mapách toho moc není, ale je to spolehlivé
- *Map by Map Directory* s podrobnými historicko-archeologickými údaji

Filosofie

Routledge Encyclopedia of Philosophy

- 1998, 9 sv. + Index
- Obsáhlá hesla se skvělou bibliografií od předních odborníků
- Obsahuje celý svět včetně východních filosofii

Ediční řada *Dějiny filosofie* v Oikúmené

Routledge History of Philosophy (10 sv.)

Ediční řada *Routledge History of World Philosophies*

- sv. I: History of Islamic Philosophy
- sv. II: History of Jewish Philosophy

Další užitečné encyklopedie (nemáme)

International Encyclopedia of the Social Sciences

- 1968, 16 sv. + Index; SVP NK
- Pokrývá antropologii, sociologii, psychologii a historii; religionistiku jen natolik, nakolik souvisí s těmito oblastmi.
- Dlouhé články od špičkových odborníků s kvalitní bibliografií (jen anglické tituly)

Encyclopedia of World Cultures

- Boston 1991–6, 10 sv.; IBTS, KNAV
- Každý díl = jedna geografická oblast; 10. sv. = rejstřík
- O každé kultuře všechny základní údaje: dějiny, geografie, ekonomika, příbuzenské vztahy, sociální a politické uspořádání, náboženství + bibliografie

Religionistické obecné – vícesvazkové

Encyclopedia of Religion (ed. Eliade)

- 1987 v 16 sv., reprint 1993 v 8 sv., v posledním svazku rejstříky
- Dlouhé statě s podrobnou bibliografií (většinou komentovanou)
- Heslo „Reference Works“ – včetně historických religionistických atlasů

Encyclopaedia of Religion and Ethics (ed. James Hastings)

- 1908–21, 12 sv.
- Před Eliadem základní příručka, dnes v mnohém zastaralá, ale stále užitečná
- Rozsáhlé podepsané články s bibliografií; ilustrace; nemá rejstřík

Lexikon für Theologie und Kirche

- 1930–38, nové vyd. 1993–2000, 10 sv., SRST NK
- Katolická encyklopedie, byť pokrývá i ostatní náboženství
- Rozsáhlé podepsané články s podrobnou bibliografií

Die Religion in Geschichte und Gegenwart: Handwörterbuch für Theologie und Religionswissenschaft

- 3. vyd. 1957–1965, 6 sv. + index
- Protestantská encyklopedie; dobrá zejm. pro studium západních náboženství

Handbuch Religionswissenschaftlicher Grundbegriffe

- Slovník základních religionistických pojmů; metodologicky vychází z fenomenologie

Religionistické obecné – jednosvazkové

The Oxford Dictionary of World Religions

- Nejlepší na rychlé vyhledání a zorientování v čemkoli; 8200 hesel
- Velmi kvalitní tým 80 autorů, některá hesla se základní bibliografií; rejstřík
- Pokrývá pouze živá náboženství

The Harper Collins Dictionary of Religion

- J. Z. Smith a nejlepší američtí odborníci (hesla ale nejsou podepsána)
- Nejen „světová“, ale i starověká náboženství
- Méně hesel (3200), ale jiná než v *Oxfordu* a některá delší

Dějiny náboženství

M. Eliade, *Dějiny náboženského myšlení*, sv. I–III, Praha: Oikúmené, 1995–1997

- Zajímavé na přečtení, ale velmi subjektivní a idiosynkratické

Historia Religionum (eds. Bleeker & Widengren, 2 sv., 1969, 1971)

- Nejlepší světoví znalci, základní spolehlivé poučení, pevná editorská strategie – všechny kapitoly mají jednotnou strukturu a daný maximální rozsah
- Povinné k PZK a BZK
- Na rešerši ne moc vhodné – bibliografie nic moc

Histoire des religions (ed. Puech, 3 sv., 1970–6)

- Nejpodrobnější, ale nemá jednotnou ediční linii – některá hesla jsou předimenzovaná, každé je jinak koncipováno (podle toho, kdo to psal); rozhodně stojí za nahlédnutí

Religionistické příručky pro jednotlivé náboženské oblasti

Oxford Dictionary of the Christian Church (1 sv.)

- Stručná, ale výstižná hesla s krátkou, ale dobře vybranou bibliografií
- Nejlepší pro základní orientaci

Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament

- Ed. Kittel, 9 sv. + rejstřík, 1933–74
- Slovník řeckých novozákonních pojmů, rozebírá všechna místa v Septuagintě i v Novém zákoně a u raných křesťanů
- Existuje anglický překlad – máme na CD

Reallexikon für Antike und Christentum

- 1950–, 19 sv., končí zatím u „Kannibalismus“; SVP NK, ETF, IBTS
- Antické křesťanství a pozdní antika obecně, důležité i pro judaismus
- Členění hesla: I. Nichtchristlich. II. Christlich
- Velmi podrobné: často hesla na desítky stran

Encyclopaedia Judaica

- 1971–2, 16 sv.
- Dlouhé podepsané články s velkou bibliografií
- V 1. sv. rozsáhlé rejstříky a seznamy všeho druhu – seznamy hebrejských novin, geografických míst v Izraeli, kalendář, rodokmeny chasidů atd.

The Encyclopaedia of Islam

- 1960–2002, 10 sv.; ÚBVA, SVP NK, IBTS, u nás na CD
- Členěna podle arabských termínů a jmen (vzadu rejstřík anglických témat)
- U nás je k dispozici *Shorter Encyclopedia of Islam* – výběr z té velké

Dictionary of the Ancient Near East (1 sv.)

Civilizations of the Ancient Near East (2 sv.)

Reallexikon der Assyriologie

- 1932–1983, 6 sv.; IBTS, Knihovna starověkého Předního východu

Encyclopaedia Iranica

- 1985–, zatím 10 sv. (jsou u P); SVP NK

Encyclopedia of Indian Philosophies

- 1995–, zatím 9 sv., plánováno 20 sv.
- Jeden svazek = jedna filosofická škola (úvod + souhrny základních děl)
- Spolehlivé; psáno tak, aby tomu rozuměli i filosofové, kteří nejsou indology

Oxford Classical Dictionary (1 sv.)

- Stručná, ale výstižná hesla s krátkou, ale dobře vybranou bibliografií
- Nejlepší pro základní orientaci v antickém světě

Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft

- 1894–1978, 83 sv.; ÚŘLS, SVP NK
- Největší encyklopedie vůbec – stostránková hesla, odkazy na literaturu za každou druhou větou, na svou dobu zcela kompletní

Der kleine Pauly: Lexikon der Antike (1964–1975, 5 sv.)

- Zčásti zkrácený velký Pauly, zčásti nově přepracováno
- Vědecktější než *Oxford Classical Dictionary* (delší bibliografie, odkazy na články)

Der Neue Pauly: Enzyklopädie der Antike

- 1996–2003, 18. sv., ÚŘLS
- Postupně vychází i anglická mutace ve 20 sv.

Zkratky:

ETF – Evangelická teologická fakulta IBTS – International Baptist Theological Seminary KNAV – Knihovna Akademie věd RC NK – Referenční centrum Národní knihovny SRST NK – Studovna rukopisů a starých tisků Národní knihovny SVP NK – Studovna vědeckých pracovníků Národní knihovny
ÚBVA – Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK ÚŘLS – Ústav řeckých a latinských studií FF UK